

Preek over HC Zondag 8

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Ps. 33:1,2

Viering Heilig Avondmaal

- Lezen: avondmaalsformulier 4
- Apostolische Geloofsbelijdenis: Gez. 179b
- Rondgang van het brood
- Lezen: Efeziërs 3:1-13
- Rondgang van de beker
- Zingen: Ps. 34:1,3
- Dankzegging

Schriftlezing: Efeziërs 3:14 – 4:6

Zingen: Lb. 95:1,2,3

Tekst: Zondag 8

Preek

Zingen: Gez. 139:1,3,4

Gebed

Collecte

Zingen: Gez. 107:1,2,3,4

Zegen

Gehouden te: Baflo, 13-04-14 (14.30 u.)

Preek

Thema: Geloven in de drie-enige God

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Samenvatting²

Zondag 8 vind ik echt een stukje uit een leerboek. Vooral vraag en antwoord 24. Een samenvatting, een indeling, die je gemakkelijk kunt leren.

Bij allerlei vakken op school of in je studie heb je dat. In de exacte vakken – wis-, natuur- en scheikunde – heb je tal van formules, die heel compact wetten onder woorden brengen. Die moet je als leerling kennen en dan kun je er ook mee werken. In het vak Geschiedenis hebben we tegenwoordig een canon. Een serie van vijftig kernen, knooppunten, aan de hand waarvan we de geschiedenis van ons land leren lezen en kennen. Een raamwerk dus. Maar er hoort wel een breed verhaal bij.

Vraag en antwoord 24 is ook zo iets. Duidelijk een samenvatting ergens van. Een indeling, haast een inhoudsopgave.

Kun je daar eigenlijk wel over preken? Voor die vraag kom je te staan als predikant, als deze zondag van de Heidelbergse catechismus aan de beurt is. Het wordt nog lastiger, als je bedenkt dat het een samenvatting in het kwadraat is: een samenvatting van een samenvatting.

We vinden hier de indeling van de Twaalf Artikelen. En die zijn op hun beurt weer een samenvatting van het evangelie, de goede boodschap van God. Dat belijden we in vraag en antwoord 22:

"Wat moet een christen geloven?"

Alles wat ons in het Evangelie beloofd wordt. Daarvan geven de artikelen van ons algemeen en ontwijfelbaar christelijk geloof een samenvatting."

Ons leerboek zegt nu: Wanneer je die samenvatting nog een keer samenvat en indikt, dan kom je uit bij: God de Vader en onze schepping; God de Zoon en onze verlossing; God de Heilige Geest en onze heiligmaking.

Dat is dan geen wiskundige formulering à la $a^2+b^2=c^2$ of $3 \times 1 = 3$. Maar deze samenvatting brengt je bij God zelf, God de Drie-enige. Je herkent de woorden die gesproken zijn bij je doop: *"Ik doop u in de naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest."*

Dat heb je niet zelf bedacht. De Heer Jezus Christus gaf die woorden. Hij geeft er dus ook richting aan. Richting aan ons geloof.

Je kunt zeggen: de naam van de Drie-enige God bepaalt ons geloof, Vader, Zoon en Heilige Geest.

Christelijk geloof is geloof in de Drie-enige God. De levende God maakt zich aan ons bekend en verbindt zijn naam aan ons.

Daar kunnen we met ons verstand niet bij. Zo groot is de liefde van God. Maar als christelijke kerk mogen we ons verstand er wel bij gebruiken om te proberen iets te vatten van dat grote mysterie van God.

Luisteren naar Gods eigen woorden, ons die eigen maken en belijden, stamelend, gebrekkig, zoekend naar woorden.

Hoe kun je duidelijk maken dat God is wie Hij is? De ene God, die bestaat in drie personen, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest? Hoe kun je mensen overtuigen dat God zich inderdaad zo bekend maakt in de Bijbel?

Onze eigen woorden hebben die overtuigingskracht niet. Wij kunnen alleen maar doorgeven wat God zelf vertelt. Daarbij komen we als kerk niet verder dan het naspreken van wat God heeft voorgezegd. Amen zeggen dus. Dat is typisch het belijden van je geloof.

Belijden en aanbidden: de Drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest.

2. Kindertaal

"Waarom noemt u drie Personen: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, terwijl er toch maar één God is?"

Deze tweede vraag uit zondag 8 is ook echt weer een vraag van een leerling. Ook een vraag die aan jou als gelovige gesteld kan worden. Bijvoorbeeld door een moslim in een gesprek over God en het christelijk geloof.

Je kunt tal van variaties bedenken op die vraag, ook minder welwillend getoonzet.

Raak je dan niet in verlegenheid, als je deze vraag op je bordje krijgt?

Dat hoeft niet, gemeente. Want het antwoord is heel eenvoudig.

"Omdat God Zich zo in zijn Woord geopenbaard heeft: deze drie onderscheiden Personen zijn de ene, ware en eeuwige God."

Zo simpel is het. Zo eenvoudig het christelijk geloof. God zegt het. Daarom geloof ik het, geloof ik in Hem, deze God van de Bijbel.

Dat is de heilige en heerlijke eenvoud van een kind van God. 'God zegt het. Waarom zou ik daar aan twijfelen?'

Dat doet een klein kind toch ook niet wanneer zijn vader tegen hem zegt: 'Ik ben je vader en ik houd van je.' Zo'n kind zegt niet: 'Bewijs maar eens dat je mijn vader bent. Dan zal ik misschien naar je luisteren.'

Nee, papa zegt het. Dus is het zo.

Zulke kindertaal gebruikt de catechismus hier. Dat kinderlijke geloof leert ze ons belijden, in alle eenvoud en beslistheid. Christelijk geloof is kinderlijk geloof. En dat is voor de mensen soms aanstootgevend. Dat is toch veel te gemakkelijk?

Eenvoudige, ongeletterde kinderen van God zijn daarin soms veel verder dan theologen van naam. Want wie deze openbaring van God gelovig als een kind aanvaardt, die zal ook steeds meer doordringen in dit geheimenis. Al blijft het ook zijn verstand ver te boven gaan.

In de Bijbel presenteert de HEER zich overal als de ene en drie-enige God. Wie gelooft in God ontdekt Hem overal, op elke bladzijde van de Bijbel. In al Gods werken op aarde en in je eigen leven.

Dat begint al bij je doop, hoorden we. Je bent immers gedoopt in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. En het avondmaal valt daar niet buiten. In Christus ontmoet je daar de Drie-enige God.

Ik denk aan een passage uit het gebed in het formulier dat we hebben gelezen.

"Heer, onze God en Vader, van harte danken we u voor het geschenk van het heilig avondmaal en voor de grote liefde die u ons in Christus hebt bewezen. Wij bidden u om een oprecht geloof bij het eten van uw brood en het drinken van uw wijn. Geef ons daartoe uw heilige Geest."

Deze God komt elke keer weer naar je toe. In de kerkdiensten bijvoorbeeld. Wanneer je de zegen van de Drie-enige God ontvangt bij het heengaan.

"De genade van de Heer Jezus Christus, de liefde van God en de eenheid met de heilige Geest zij met u allen." (2 Kor. 13:13)

Dat wil je toch niet missen?

We hoeven ons er niet aan te stoten dat we bij ons geloof in de Drie-enige God woorden gebruiken, die we zo niet letterlijk in de Bijbel vinden. Het begrip 'drie-eenheid' bijvoorbeeld. Of 'persoon' of 'wezen', termen die we in de belijdenis vinden. Aanbidding van God is meer op zijn plaats. Aanbidding in liefde, als Gods eigen geliefde kinderen.

Hoog kijken we op tegen deze God die onze Vader wil zijn door Jezus Christus in de kracht van de Heilige Geest. In aanbidding je knieën buigen, zoals Paulus zegt in Efeziërs 3:14.

3. Zo is Hij

De HEER is de Drie-enige God. Zonder de Heilige Geest zouden we Hem niet kennen en niet in Hem geloven. De Geest leert ons belijden: *"Deze drie onderscheiden Personen (Vader, Zoon en Heilige Geest) zijn de ene ware en eeuwige God."* Deze woorden zijn boordevol evangelie. Zo is God. 'Zo ben ik,' zegt de HEER. De ene God. Dat was al de belijdenis van Israël in het oude verbond.

"Luister, Israël: de HEER, onze God, de HEER is de enige!" (Deut. 6:4)

Er is één God. Zijn naam is Jahwe, HEER.

De HEER is de ene God. Dat is ook de belijdenis van Gods kerk in het Nieuwe Testament. Dat schrijft Paulus nadrukkelijk in het begin van Efeziërs 4.

"één lichaam en één geest, zoals u één hoop hebt op grond van uw roeping, één Heer, één geloof, één doop, één God en Vader van allen, die boven allen, door allen en in allen is." (Ef. 4:4-6)

De apostel benadrukt in dit gedeelte heel sterk de eenheid van de gemeente en de eenheid van het geloof. Want de gemeente van Christus is gefundeerd in de ene God van het verbond.

Maar het is wel opvallend dat Paulus met al zijn nadruk op die ene wel in één adem noemt: de Geest, de Heer en God de Vader. De drie personen in God dus. Zo is God. Zo maakt ook Paulus Hem bekend.

Een oude kerkvader – Gregorius van Nazianze – heeft eens gezegd: "Zodra ik denk aan de ene God, word ik terstond omschenen door de glans der drie Personen; zodra ik de drie onderscheid, wordt ik terstond weer geleid tot de ene God."¹

---

¹ Met instemming aangehaald door Calvijn, Institutie, boek I, hoofdstuk 13, paragraaf 17.

Dat is treffend gezegd. Het lijkt wel een beweging heen en weer. Zo zien en ervaren we dat door heel de Bijbel.

Het heeft ook te maken met de zwakheid van ons menselijke verstand. Wij moeten dingen nu eenmaal na en naast elkaar zeggen. Maar in God zijn ze één. Ze gelden op hetzelfde moment. Zo worden we gewaar dat God de eeuwige God is, onderscheiden van elk schepsel dat begrensd is en begin en einde kent.

God is de eeuwige God, eeuwig de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Hij wordt dat niet pas als Hij met werken begint.

God heeft ons, mensen, niet nodig om zichzelf te zijn. Hij heeft ons niet nodig om te communiceren. God was niet alleen en eenzaam voordat Hij zijn scheppingswerk begon.

In God is eeuwig gemeenschap, liefde, omgang, harmonie. Hij is drie-enig. Vader, Zoon en Heilige Geest kennen elkaar in de eenheid van God. Eén in goddelijke liefde, eeuwig.

Het geloof in de drie-enige God geeft diepte aan de woorden van de Bijbel. Dat geloof zal de diepte van die woorden ook steeds meer ontdekken. Dan komen we overal in de Bijbel en overal in de wereld die God tegen.

Hoe diep blijken dan de woorden van Paulus in Efeziërs 3 en 4. Paulus buigt zijn knieën voor de Vader van onze Heer Jezus Christus. *"Hij is de vader van elke gemeenschap in de hemelsferen en op aarde."*

Paulus heeft het over de rijke luister van God. Weer zo'n diepe uitdrukking!

Het is Gods luister, zijn heerlijke naam de Drie-enige te zijn, eeuwig verbonden in liefde en goddelijke glorie.

God beleeft zijn heerlijkheid in het eeuwig samen leven van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. En iets van die glorie laat Hij zien aan mensen die geloven, aan en in de gemeente van Christus.

Tegen deze achtergrond gaan Paulus' woorden nog meer spreken:

"Dan zult u met alle heiligen de lengte en de breedte, de hoogte en de diepte kunnen begrijpen, ja de liefde van Christus kennen die alle kennis te boven gaat, opdat u zult volstromen met Gods volkomenheid." (Ef. 3:18,19)

Deze woorden klinken dan nog voller dan ze al waren.

Kun je dan, al is het samen met alle heiligen, met je verstand vatten hoe groot Gods is in zijn liefde? Kun je dan begrijpen dat God Drie-enig is?

Nee, het gaat niet om verstandelijke kennis. Maar om het kennen met je hart in geloof. In het geloof leer je peilen hoe lief Vader, Zoon en Geest elkaar hebben. En hoe die liefde van Gods hart naar buiten komt in Gods liefde voor mensen, voor zondaren. Gods liefde in Christus voor zijn geschapen wereld.

De HEER is de Drie-enige God. Dat werpt een bijzonder licht op zijn werken in schepping, verlossing en heiliging. Het zijn even zovele blijken van Gods gunst en van zijn genade.

Schepping is welbehagen van God. Verlossing is enkel genade. Heiliging niet minder.

God heeft het niet nodig om ons zijn liefde te bewijzen. Maar Hij doet het wel.

Toch maakt God contact met ons mensen. Hij richt zijn verbond met ons op. Hij maakt ons in Christus tot zijn kinderen.

Onvoorstelbaar. Daar hebben zij niet om gevraagd. Zoals wij niet aan onze ouders hebben gevraagd om geboren te mogen worden.

In dit alles zijn Gods eeuwige liefde, macht en trouw zichtbaar. Dat heeft ook alles te zeggen voor ons geloof, voor ons leven als mensen, als kinderen van God.

4. Onze werkelijkheid

Nu kunnen we nog even weer terug naar vraag en antwoord 24, over de indeling van de Twaalf Artikelen. Vanuit het geloof in de levende, drie-enige God blijkt dat niet een droge inhoudsopgave te zijn.

Integendeel, wij zijn er zeer in betrokken. Ons leerboek spreekt ook hier op betrekkningsniveau, om het zo te zeggen. Bij deze God mogen wij ons zeer betrokken weten. Want Hij is op ons betrokken. Hij is onze God; wij zijn zijn volk.

Het eerste deel gaat over God de Vader en onze schepping. Het tweede deel over God de Zoon en onze verlossing. Het derde deel over God de Heilige Geest en onze heiliging.

Dat betreft dus ons leven in zijn volle omvang. Deze God is onze werkelijkheid. God heeft ons, samen met de Zoon en de Geest, geschapen naar zijn beeld. We zijn Vaders schepping.

God verlost ons uit de macht van de zonde en de dood. Wijzelf hadden ons daarin gestort. Maar God komt zelf ons bevrijden, God de Zoon, Jezus Christus. Vader zond hem. In goddelijke samenspraak tussen Vader, Zoon en Geest heeft God de weg van verlossing bepaald. En de Geest geeft ons daaraan deel door waar geloof.

God heiligt ons. Hij maakt ons nieuw. Hij wijdt ons aan zijn dienst. Hij maakt ons leven passend aan zijn heiligheid. Dat is het eigen werk van de Heilige Geest, die het werk van de Vader en de Zoon tot volmaaktheid brengt.

God zegt: 'Ik ben je Schepper; ik gaf je het leven. Ik houd van je!' – God de Vader.

God zegt: 'Ik ben je Redder; ik verlos je van schuld en zonde. Ik houd van je!' – God de Zoon

God zegt: 'Ik ben je Helper; ik maak je nieuw en mooi. Ik houd van je!' – God de Heilige Geest.

Dat is onze werkelijkheid, gemeente. Geweldig!

Het is de Heer Jezus Christus die dat allemaal voor ons verdiende en de dat werkelijkheid maakt in ons leven, door de Heilige Geest.

Wij kennen de drie-enige God alleen in en door Jezus Christus. In Hem komt God naar ons toe. In hem spreekt God zich volledig uit in zijn goddelijke liefde. Wat een troost en wat een vreugde!

Wij mogen ons opgenomen weten in de gemeenschap met God, de gemeenschap van God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Dan ben je nooit alleen of eenzaam. God is er. Hij is erbij. Hij de ene ware en eeuwige God, Vader, Zoon en Heilige Geest. Laten we Hem aanbidden.

Amen.